

Kobanda na Bomoi Tii Na Liwa

Moto oyo akufaka

Randolph Dunn, oyo azali na mbongo mingi

Bomoi Kino Liwa - Bomoi ya Kufa

Kozala na ezaleli ya kokoka

Na ntango ya kala, Nzambe akelaki likoló mpe mabele. Biblia ya Syriaque ekomi yango boye “eloko to eloko ya likoló mpe ekelamu to eloko ya mabele.” Bokeli oyo elandaki na bokeli ya 1) pole; 2) espace, vortex planétaire, système solaire, firmament to etando; 3) kokabwana ya mai, mabele ya kokauka, mpe matiti; 4) miinda oyo ezali na système solaire, minzoto, moi, mpe sanza; 5) bomoi ya mai, bandeke na lola, mpe bikelamu ya mabele oyo epemaka mopepe, mpe na nsuka; 6) moto ekelamu na elilingi to lolenge na Ye moko. Moto yango azalaki ekelamu ya sembo oyo azalaki kofanda na esika ya kokoka, na boyokani ya kokoka na Mozalisi na ye mpe Nzambe azalaki kosolola na ye. (Ebandeli)

“Bongo, Nzambe akelaki moto na elilingi na ye, akelaki ye na elilingi ya Nzambe, akelaki bango mobali mpe mwasi. Nzambe apambolaki bango mpe alobaki na bango ete: ‘Bóbota mpe bókóma na motángo, bótondisa mabele mpe bótuya yango na nse ya bokonzi. Bóyangela mbisi ya mbu mpe bandeke ya likoló mpe ekelamu nyonso ya bomoi oyo etambolaka na mabele.’ Bongo Nzambe alobaki ete, ‘Napesi bino molona nyonso oyo ebotaka mboto na elongi ya mabele mobimba mpe nzete nyonso oyo ezali na mbuma na kati na yango Bakozala ya bino mpo na bilei. Mpe ezalaki bongo Nzambe amonaki nyonso oyo asalaki, mpe ezalaki malamu mingi.” (Genese 1:27-31 NM) Liloba malamu mpenza ememi ndimbola ya “malamu lokola ekoki kozala” oyo ezali kokoka. Nzambe akelaki mpe uta na moto mosungi; moninga moko oyo abongi na ye mpe ayebisaki bango ete “Bóbota, bókola, bótondisa mabele mpe bóyangela yango.” (Eba 1:28)

“Yehova Nzambe akangaki moto mpe atyaki ye na elanga ya Edene mpo na kosala yango mpe kobatela yango.’ Mpe Yehova Nzambe apesaki moto mitindo ete: ‘Ozali na bonsomi ya kolya mbuma ya nzete nyonso na elanga, kasi osengeli kolya mbuma ya nzete ya koyeba malamu mpe mabe te, mpo ntango okolya yango okokufa mpenza.” (Genese 2:15-17 NIV).

Momekano

Biblia ezali koloba nyεε mpo na koyeba ntango boni boyokani wana ya kokoka eumelaki. Moto oyo azali na likoki ya kozwa ekateli mpe kopona akotikala ntango nyonso na ezalela wana ya kokoka? Te! Lokola azalaki ekelamu ya kopona, amekamaki na bamposa na ye. Amipesaki na kosala oyo Nzambe ayebisaki ye asala te. Asalaki lisumu kobukaka boyokani ya kokoka na Nzambe. Engebene na ntoma Yakobo moto amekamaki na Nzambe te kasi na bamposa na ye

moko. “Ntango amekami, moto moko te asengeli koloba ete: ‘Nzambe azali komeka ngai.’ Mpo Nzambe akoki komekama na mabe te, mpe amekaka moto moko te; (Yakobo 1:13-15 NM)

Conséquences ya Relation oyo epanzani

Adama ná Eva batosaki te mpe basalaki masumu. Boyokani ya kokoka na Nzambe ebukanaki. Nzambe ayebisaki ye ete mbuma ya likambo wana ya kozanga botosi ekozala liwa ekokoma ya kufa. Moto azalaki lisusu moyengebene te kasi azalaki na mposa ya lolenge ya kozongisama na boyokani ya sembo to koyika mpiko na liwa ya seko.

Mwasiasengelaki koyika mpiko na mpasi mingi koleka na kobota mpe mposa na ye ekozala mpo na mobali na ye. Albert Barnes alobi ete “ .asengeli kozala na nse ya mokano ya mobali na ye. ‘Mposa’ elobeli mingimingi mposa ya kosangisa nzoto te. (Ebandeli 3:16). . . . ‘Ekateli ya mokano na yo ekopesama na mobali na yo, mpe, na kolanda yango, akoyangela yo.’ Frazé ya mibale, engebene na structure parallèle ya fraze, ezali climax to récitation emphasis ya liboso, mpe na yango esalaka mpo na koyeba ndimbola na yango. Na nse ya mobali oyo akwei, mwasi azali mingi to moke moombo. Kutu, na nse ya boyangeli ya moimi, moto oyo azali na bolumbu asengeli kosalela moto oyo azali na makasi. Bobele lisekwa ya elimo nde ekozongisa ye na esika na ye ya solo, lokola likita ya lisalisi mpo na moto.” (Maloba ya Barnes, Biblesoft)

Klisto na nzela ya Paulo apesi ndimbola ekeseni mpenza na boyokani na bango. Emonani lokola kozongisa boyokani na bango epai ya moninga.

“Mibali, bolinga (kozala na bolingi mpo na, bolingi malamu, kotala bolamu ya – Lexicon grec ya Thayer) basi na bino, lokola Klisto alingaki lingomba mpe amipesaki mpo na ye, ete akoka kosantisa ye, lokola apetolaki ye na kosukola na mai na liloba, mpo ete akoka kolakisa lingomba epai na ye na nkembo, kozanga litono to kokangama to eloko moko ya boye, ete azala mosantu mpe kozanga mbeba ndenge moko na mibali basengeli kolinga basi na bango lokola nzoto na bango moko. (Ef 5:25-30 ESV)

Moto akosala mosala na mpasi mpo na bilei na ye oyo ekouta na milona ya elanga kati na banzube mpe banzube. Lisusu, kozongelaka maloba uta na Albert Barnes “Elakeli mabe ya mabele ezali mposa ya banzete ya mbuma oyo elanga elonamaki na yango, mpe ya bokoli wana ya mbalakaka oyo elingaki kosala ete mosala makasi ya moto ezala na ntina te. Bokoli ya molongo ya nzube mpe ya banzete ya nzube ezalaki mpe eteni ya elakeli mabe oyo epesaki moto ntango akweyaki. Mawa na ye esengelaki kobima uta na mosala mpe motoki oyo asengelaki kobenda na yango uta na mabele biloko ya kobikela na esika ya mbuma ya elanga oyo ebimaki yango moko, matiti ya

elanga, oyo esengelaki kolonama na molende, esengelaki kozala eteni monene ya lisungi na ye.”
(Maloba ya Barnes, Biblesoft)

Mabeleemonani mpe ete azalaki na nse ya elakeli mabe ya liwa lokola Paulo alobi “Bizaleli ezali kozela na mposa makasi ete bana ya Nzambe bábima. Mpo ete bozalisi ekotizamaki na mpasi, na boponi na yango moko te, kasi na mokano ya moto oyo atyaki yango, na elikya ete bikelamu yango moko ekosikolama na bowumbu na yango ya kopola mpe ekomemama na bonsomi ya nkembo ya bana ya Nzambe ekelamu mobimba ezali kolela lokola na bampasi ya kobota tii na ntango ya lelo.” (Baloma 8:19-23 NM)

Adama na Eva, na yango bato nyonso, bakabwanaki na miso ya Nzambe oyo alongolamaki na ekelamu ya kokoka. “‘Moto akomi sikawa lokola moko na biso, ayebi malamumu mpe mabe, asengeli te kosembola loboko na ye mpe kozwa lisusu mbuma ya nzete ya bomoi mpe kolya, mpe kozala na bomoi libela na libela.’ Bongo, Yehova Nzambe abenganaki ye na elanga ya Edene mpo na kosala mabele oyo balongolaki ye, atyaki bakeruba na ngámbo ya esti ya Elanga ya Edene mpe mopanga moko ya móto oyo ezalaki kongenga liboso mpe kozonga mpo na kokengela nzela ya Nzete ya Bomoi.” (Ebandeli 3:22-24 NM)

Moto azalaki sikawa ekelamu ya kufa oyo azalaki na mposa ya bolimbisi mpo na kozongisama na boyokani na ye ya kala na Nzambe, Mozalisi na ye. Nzambe ayebisaki ye “mpo ntango okolya mbuma na yango okokufa mpenza” mpe na nsima okopola mpe okozonga na biloko oyo akelamaki na yango.

Ekelamu moko oyo ekufaka

Nsima ya kolya mbuma ya nzete ya boyebi malamumu mpe mabe, moto asengeli kozwa ekateli kati na malamumu mpe mabe, malamumu mpe mabe, botosi mpe botomboki. Basusu lokola Abele baponaki kosala malamumu. Basusu lokola Kaina baponaki kokende na nzela na bango moko mpe kosala makambo na bango moko. Pene na mibu 1600 – 1700 sima ya ebandeli ya tango, bato banso longola se mwambe bazalaki mabe. “Yehova alobaki ete: ‘Molimo na ngai akobunda na moto libela te, mpo azali moto oyo akufaka, mikolo na ye ekozala mbula nkama na ntuku mibale’. ... Yawe amonaki ndenge mabe ya moto monene na mabele ekómaki, mpe ete mposa nyonso ya makanisi ya motema na ye ezalaki kaka mabe ntango nyonso. Yehova ayokaki mawa mpo ete asalaki moto na mabele, mpe motema na ye etondaki na mpasi Yawe alobaki ete, ‘Nakopangusa bato, oyo nakelaki, na etando ya mabele — bato mpe banyama, mpe bikelamu oyo ezali kotambola na mabele, mpe bandeke ya likoló — mpo nazali na mawa mpo ete nasalaki bango.’ (Ebandeli 6:3, 5-9)

Noa azalaki moyengebene, azangi mbeba na kati ya bato ya ntango na ye, mpe atambolaki elongo na Nzambe. (Ebandeli 6:3)

“ .Na bondimi Noa, lokola akebisamaki (na Nzambe) na ntina ya makambo oyo emonanaka naino te, atombolaki na bobangi ya Nzambe, abongisaki masuwa mpo na kobikisa ndako na ye; na nzela na yango akweisaki mokili, mpe akómaki mosangoli ya boyengebene oyo ezali na boyokani na kondima.”(Baebele 11:7ASV) “Nzambe azelaki na motema molai na mikolo ya Noa ntango masuwa ezalaki kotongama, Yehova alobaki na Noa ete: ‘Kende na masuwa, yo ná libota na yo mobimba, mpo namoni yo moyengebene na nkola oyo.’” (Genese 7:1 NM)

“Na kati na yango bobele bato moke, mwambe na bango nyonso, babikisamaki na nzela ya mai, mpe mai oyo ezali elilingi ya batisimo oyo sikawa ebikisaka bino mpe-kolongola bosoto na nzoto te kasi elaka ya lisosoli malamumu epai na Nzambe.” (1 Petelo 3:20-21 NM) “ .Nzambe apambolaki Noa mpe bana na ye, mpe alobaki na bango ete: “Bóbota mpe bókola, mpe bótondisa mabele ... Bongo Nzambe alobaki na Noa mpe na bana na ye elongo na ye ete: ‘Talá, nazali kotya kondimana na ngai elongo na yo mpe na bakitani na yo nsima na yo, mpe na bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali elongo na yo.’”(Genese 9:1; 8-10RSV) .

Kasi mbula 300 te nsima ya mpela, bato batomboki lisusu. Bazwaki ekateli ya “komitonga engumba, na ndako molai oyo ekómi tii na likoló, mpo tómisala nkombo mpe tópalangana te na mokili mobimba.” (Genese 11:4) Kasi Nzambe aboyaki myango na bango mpe abakisaki bipekiseli ya monoko.

Mwa moke nsima na yango, Nzambe abengaki Abrahama, moto mosusu ya boyengebene, mpe atyaki kondimana mosusu. Ekozala na nzela ya momboto ya moto oyo, bakitani, mpe bomikabi ekosalama mpo na masumu ya moto kopesaka nzela na boyokani na ye na Nzambe ezongisama.

Kozongisa boyokani oyo ebukani

Nzambe abimisi mingi ya mwango na Ye mpo na kozongisa boyokani ya moto oyo ebukanaki na libiangi na Ye ya Abrahama. “ .Nzokande Nkolo alobaki na Abalama ete ‘Longwa na mboka na yo, longwa na libota na yo mpe na ndako ya tata na yo, okende na mokili oyo nakolakisa yo. Nakokómisa yo ekólo monene; Nakopambola yo mpe nakokómisa nkombo na yo monene; mpe

okozala lipamboli. Nakopambola baoyo bakopambola yo, mpe nakolakela moto mabe oyo alakela yo mabe; mpe kati na yo mabota nyonso ya mabele ekopambolama.” (Genese 12:1-3NKJV) .

Mabele mobimba elingaki kopambolama na nzela ya mwana ya elaka, Yisaka, kasi mwana te na nzela ya bomoi ya bomoto, Yisamaele. “Ntango Abrama azalaki na mibu ntuku libwa na libwa, Yehova abimelaki ye mpe alobaki ete: ‘Nazali Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso; tambola liboso na ngai mpe zala na mbeba te. Nakondimisa kondimana na ngai kati na ngai ná yo mpe nakobakisa motango na yo mingi’ Bakitani na ye nsima na ye, nayoki bino: Nakopambola ye mpenza mpe nakobakisa motángo na ye.

“Nzambe azongisaki kondimana oyo sika elongo na Yisaka mpe na Yakobo.”Bandeke mibali mpe basi, tika nasalela ndakisa moko ya bomoi ya mokolo na mokolo. Moto moko te akoki ko annuler testament ya mutu to kobakisa ba conditions na yango mbala moko testament wana ebandi kosala. Bilaka yango epesamaki epai na Abalayama mpe na mokitani na ye. Makomi elobi te, ‘bakitani,’ kolobelaka mingi, kasi “mokitani na bino,” kolobelaka moko. Mokitani wana ezali Klisto. Oyo ezali oyo nalingi koloba:Mibeko oyo epesamaki na Moize mbula 430 sima ya Nzambe asilaki kotia elaka na ye epai ya Abrahamama elongolaki te elaka oyo apesaki Abrahamama. Soki tosengeli kozwa libula na kolanda mibeko wana, boye eyaka lisusu epai na biso te mpo na elaka. Kasi, Nzambe apesaki Abrahamama libula na bonsomi nyonso na nzela ya elaka... Yambo Klisto aya, mibeko ya Moize ezalaki lokola mobateli na biso (molakisi ya eteyelo, molakisi, mobateli). Klisto ayaki mpo ete tóndimama na Nzambe na nzela ya kondima. Kasi sikoyo lokola kondima yango ekómi, tozali lisusu na nse ya bokonzi ya mobateli te.”(Bagalatia 3:16-18; 24-25 GWV)

Mbeka ya Bomikabi

“Mobeko ezali kaka elili (Ezali bongoelilingi oyo ezali komonisa lolenge ya eloko wana na bokeseni na eloko yango moko - Thayer Greek Lexicon);ya makambo ya malamumu oyo ezali koya-te ba réalités yango moko. ... Bambeka wana ezali bokundoli ya mbula na mbula ya masumu, mpamba te ekoki kosalema te ete makila ya bangombɛ mpe bantaba elongola masumu.” (Baebale 10:1-4 NM)

“Ya liboso, ye (Klisto) alobaki ete, ‘Bambeka mpe makabo, makabo ya kotumba mpe makabo ya masumu olingaki te, mpe osepelaki na yango te’ (atako mobeko esengaki ete básala yango). Na nsima alobaki ete: ‘Ngai oyo, naye kosala mokano na yo.’ Atie pembeni ya yambo [Mibeko oyo epesami na nzela ya Moize] mpo na kofandisa oyo ya mibale.

“Mwana na Moto asengeli kotombolama, mpo ete moto nyonso oyo andimi [atyela motema, akangami na ye to atye motema] azala na bomoi ya seko. Mpo ete Nzambe alingaki mokili mingi na boye ete apesaki Mwana na ye se moko, ete moto nyonso oyo azali kondima ye akufa te kasi azala na bomoi ya seko. Mpo ete Nzambe atindaki Mwana na ye na mokili te mpo na kokweisa mokili, kasi mpo na kobikisa mokili na nzela na ye na nzela ya botosi] kati na ye azali condanné te, kasi oyo andimi te atelemei condanné déjà po andimi na kombo ya (bokonzi, bizaleli - Strong’s and International Bible Translators Inc.) Mwana se moko ya Nzambe.” (Yoane 3:14-18 NM) .

“Ntango Klisto ayaki lokola nganga-nzambe monene ya biloko ya malamumu oyo esilá kozala awa, alekaki na hema monene mpe ya kokoka koleka oyo esalemi na bato te, elingi koloba, eteni ya bozalisi oyo te. Akotaki na makila ya bantaba mpe ya bana ya ngombé te, kasi akotaki na Esika-Mosantu-Eleki (Esika Mosantu-Eleki oyo etyamaki na nzela ya Moize te kasi efandelo ya Nzambe) mbala moko mpo na libela na makila na ye moko, oyo azalaki na yango bazwaki bosikoli ya seko.” (Baebele 9:11-12 NM)

Nsango Malamumu

“Nsima nsima ya kopesa Yoane [mobatisi] Yesu ayaki na Galile kosakola nsango malamumu ya Nzambe, mpe koloba ete: ‘Ntango ekokisami, mpe bokonzi ya Nzambe ekómi pene. Kasi nsango malamumu oyo ezalaki nini basengelaki kondima?’

Liloba nsango malamumu elimboli nsango malamumu. Nsango malamumu oyo ezalaki ete mbeka ya bomikabi ya kokoka (Masiya – Liebele; Klisto - Greke) eyaki na mabele na mosuni mpo na kofanda kati na moto oyo akufaka mpe mpo na komekama lokola moto. Ye (Yesu) amipesaki te na komekama wana koyebisa moto nyonso ete azalaki kosala mokano ya Tata na Ye na esika ya kobatela bonkoko ya bato oyo etiamaki na bakambi ya mangomba ya Bayuda ya lelo mpe oyo ya mibu mileki. Bakomeli, Bafalisai, mpe balakisi ya mibeko bazalaki na nkanda, zuwa mpe zuwa mpo ete ebele ya bato balandaki Yesu. Bazalaki mpe kobanga ete bakobungisa esika na bango ya bokonzi, ya lokumu mpe ya kokumisama. Zuwa wana etindaki bango bábuka Mibeko ya Moize mpe mimeseno na bango na kosengáká ete bábaka moto oyo asali eloko te na ekulusu. Liwa ya mbeka ya bomikabi ya Nzambe, “Mwana na Mpate ya Nzambe,” ezalaki kaka eteni ya nsango malamumu mpo na mokolo ya misato Nzambe akosekwisa Ye uta na bakufi. Mikolo ntuku minei nsima ya lisekwa na Ye Klisto, kozalaka molongi likolo ya liwa (kosimba ya Satana na moto) amataki lisusu epai ya Tata.

Lokola apesaki nzela mpo na boyokani ya moto, Klisto – Nzambe na mosuni – azongaki na ndako na Ye ya Lola mpe atindaki Nzambe – Molimo – mpo na kofanda elongo na baye banso batiaki elikia na bango na Nzambe, Klisto, na botosi na yango kokoma Nzoto na Ye (eklezia.) Baoyo bazali

Kati na Klisto bazwaka mapamboli nyonso ya molimo bakisa mpe bolimbisi ya masumu na bango mpe boyokani na bango na Nzambe ezongisama.

Paulo alobaki boye:

“Mpo nazali koyoka nsɔni mpo na nsango malamumu te: mpo ezali nguya ya Nzambe mpo na lobiko mpo na moto nyonso oyo azali kondima, epai ya Moyuda liboso, mpe lisusu mpo na Mogreke. Mpo kati na yango emonisami boyengebene ya Nzambe uta na kondima kino na kondima: lokola ekomami: “Kasi moyengebene akozala na bomoi na kondima.” (Baloma 1:16-17 NKJV)

“Sikoyo, bandeko, nalingi kokundwela bino nsango malamumu oyo nasakolaki epai na bino, oyo bozwaki mpe botelemi likolo na yango. Na nsango malamumu oyo bobikisami, soki bosimbi makasi na liloba, nasakolaki bino. Soki te, bondimi mpamba.”

(1 Bakolinti 15:1-2 NM)

“Toyoki na ntina ya kondima na bino kati na Klisto Yesu mpe bolingo oyo bozali na yango mpo na basantu nyonso kondima mpe bolingo oyo euti na elikya oyo ebombami mpo na bino na likoló mpe oyo esilá koyoka na ntina na liloba ya solo, nsango malamumu oyo eyeli bino ngolu na bosolo na yango nyonso.” (Bakolose 1:4-6 NM)

“ .Na ntembe te, ezali malamumu Nzambe apesa mpasi na baoyo bazali kopesa yo mpasi. Ezali mpe malamumu ete Nzambe apesa biso nyonso libɔndisi na mpasi na biso. Akosala boye ntango Nkolo Yesu akobima, *.ezoyauta* na likoló elongo na baanzelu na ye ya nguya kati na móto oyo ezali kopela. Akozongisa mabe na baoyo baboyi kondima Nzambe mpe na baoyo baboyi koyanola na Nsango Malamumu oyo elobeli Nkolo na biso Yesu.” (2 Batesaloniki 1:6-8 GWT)

Petelo apesaki toli ete “ .Soki ozali konyokwama mpo ozali moklisto, koyoka nsɔni te, kasi kumisa Nzambe mpo babengaki yo nkombo yango. Ntango ekoki mpo ete etumbu ebanda, mpe ekobanda na libota ya Nzambe. Soki ebandi na biso, nsuka ekozala nini mpo na baoyo baboyaka kotosa Nsango Malamumu ya Nzambe?”(1 Petelo 4:16-17 GWT)

“ .Sikawa epai ya ye oyo azali na makoki ya kolendisa bino engebene na nsango malamumu na ngai mpe na kosakola ya Yesu Klisto, engebene na bobimisi ya libombami oyo ebombamaki na

kobombana uta mibu milai kasi ebimisami sikawa mpe na nzela ya makomi ya esakweli eyebisami na bikolo nyonso, engebene na etinda ya Nzambe ya seko, mpo na komema botosi ya bondimi!” (Baloma 16:25-27RSV) .

Pona ya Moto

Tomoni ete Adama mpe Eva basalaki boponi ya mabe mpenza mpe bamipesaki na komekama kophonáká kolanda bamposa na bango na esika ya kolanda oyo ya Nzambe. Yango wana, bango mpe na ntina na yango bato nyonso bakómaki bato oyo bakufaka. Bakabwanaki na miso ya Nzambe mpe bakokufa mpe bakozonga na mputulu oyo Nzambe asalaki bango na yango.

Babukaki boyokani na bango ya kokoka na Nzambe. Lolenge se moko mpo ete boyokani oyo ezongisama ezalaki mpo na mbeka ya kokoka mpo na lisumu oyo esengelaki kopesama. Yango wana Nzambe, Mwana, atikaki miso ya Nzambe, Tata, ayaki na mabele, afandaki na kati ya bato komekama lokola moto kasi amipesaki te, mpe apesaki nzoto na Ye moko mpe makila ya bomoi lokola mbeka wana ya kokoka. Ntango Nzambe asekwisi Ye na lilita, abebisaki bokangami bobele moko ya Satana likolo ya moto na kolonga liwa mpe lilita.

Yango wana, lokola:

- a. “bato nyonso basali masumu mpe bazangi nkembo ya Nzambe,” (Baloma 3:23)
- b. “lifuti ya lisumu ezali liwa” (Baloma 6:23RSV) .
- c. “Atindaki Mwana na ye lokola mbeka ya kozipa masumu na biso.” (1 Yoane 4:10 NM) .

Na nsima moto asengeli:

- a. bososola nini Nzambe azali kosenga epai na ye mpo na kondima mbeka oyo
- b. sala boponi ya kondima likabo na Ye ya kozala Na Klisto.
- c. ndima nsango na Ye - nsango malamumu
- d. kobatisama lokola bokundi to kozindisama na mai. (Misala 2:41 NM) .
- e. kofanda na kosepelisa Nzambe wana ozali kokola na bomoto na Ye.

Wana ezali kaka likambo oyo Paulo, Saulo monyokoli ya bakristu, ayebisamaki na Anania - “Telémá mpe bóbatisama (zindisá) mpe bósukola masumu na bino, bóbelela nkombo na ye.”(Misala 22:16RSV) .

Bazongisami na Bosembo

Na nsima, Paulo alingaki koyebisa bakristo ya Efese “Kati na ye tozali na bosikoli na nzela ya makila na ye, bolimbisi ya masumu, na boyokani na bomengo ya ngolu ya Nzambe oyo apesaki biso na mayele mpe bososoli nyonso. Mpe ayebisaki biso libombami ya mokano na ye engebene na bosepele na ye ya malamumu, oyo akanaki kati na Klisto, mpo na kosalelama ntango bantango ekokoma na kokokisama na yango-mpo na kosangisa makambo nyonso na lola mpe na mabele na nse ya bomoko motó, ata Klisto ... Bino mpe bokotisamaki kati na Klisto ntango boyokaki liloba ya bosolo, nsango malamumu ya lobiko na bino, lokola bondimaki (kotya elikya na Klisto na kotosaka; elingi koloba, mosala), botiamaki elembo kati na ye na elembo, Molimo Mosantu oyo elakamaki, oyo azali ebombelo oyo ezali kopesa ndanga ya libula na biso kino na bosikoli ya baoyo bazali bozwi ya Nzambe- mpo na kokumisa nkembo na ye.” (Baefese 1:7-10 ... 13-14 NIV)

“ .Bana na ngai ya mike, nazali kokomela bino likambo oyo mpo ete bosala masumu te; kasi soki moto moko asali lisumu, tozali na mobundi epai ya Tata, Yesu Klisto moyengebene; mpe azali mbeba (moto na biso na esika na biso na kozwaka mikumba na biso alongolaki ngambo na biso uta na Diksonere ya Biblia ya Easton) mpo na masumu na biso, mpe mpo na masumu na biso kaka te kasi lisusu mpo na masumu ya mokili mobimba.” (1 Yoane 2:1-2 RSV)

“ .Yango wana, banda sikoyo, tozali kotalela moto moko te na ndenge ya bomoto; atako kala tozalaki kotalela Klisto na ndenge ya bomoto, totalelaka ye bongo lisusu te. Yango wana, soki moto azali na kati ya Klisto, azali ekelamu ya sika; ya kala eleki, tala, ya sika eyei. Nyonso wana euti na Nzambe, oyo na nzela ya Klisto ayongisaki biso na ye moko mpe apesaki biso mosala ya boyokani; elingi koloba, kati na Klisto Nzambe azalaki koyokanisa mokili na ye moko, kotánga mabe na bango te.” (2 Kol. 5:16-19 RSV)

Kozala na Bomoi ya Sika

“Bayekoli bamipesaki na mateya ya bantoma, na boyokani, na kobuka mampa mpe na libondeli.” (Misala 2:42-43 GWT)

“Sikoyo lokola bomipetoli na kotosaka solo na boye ete bozala na bolingo ya motema mpo na bandeko na bino, bólingana na mozindo, uta na motema, mpo bobotami lisusu, na momboto oyo ebebaka te, kasi na oyo ebebaka te, na nzela ya liloba ya Nzambe ya bomoi mpe ya koumela.” (1 Petelo 1:22-23 NM)

“Na yango, bómilongola (baklisto) na mabe nyonso mpe na bokosi nyonso, na bokosi, na zuwa, mpe na kofinga ya ndenge nyonso. Lokola bana oyo babotami sika, bózala na mposa makasi ya

miliki ya elimo ya peto, mpo na yango bókola na lobiko na bino, sikoyo lokola bomeki ete Nkolo azali malamú.” (1 Petelo 2:1-3 NM)

“Lokola bozali bapaya mpe bafandi mpo na mwa ntangona mokili, Nazali kolendisa yo ozala mosika na bamposa ya ezaleli na yo ya kobeba. Bamposa yango ebundisaka yo ntango nyonso. Bózala na bomoi ya malamú kati na bato oyo bazangi kondima.” (1 Petelo 2:11-12 GWT)

“Kasi kati na mitema na bino bómemya Klisto lokola Nkolo. Bómibongisa ntango nyonso mpo na komibatela epai na moto nyonso oyo akobenga bino mpo na elikya oyo ezali kati na bino, nzokande bósala yango na boboto mpe na limemya, mpe bózala na lisosoli na bino peto, mpo ete, ntango bakonyokola bino, baoyo bakofinga bizaleli na bino ya malamú kati na Klisto báyoka nsóni.” (1 Petelo 3:15-16 RSV)

“Lokola Klisto anyokwamaki na nzoto, zwá ezaleli oyo azalaki na yango. Na ndenge yango, okokambama te na bamposa ya masumu ya bato wana ozali kobika bomoi na yo mobimba awa na mabele. Na esika na yango, okokambama na oyo Nzambe alingi yo osala.” (1 Petelo 4:1-2 GWT)

Kobongola Nzambe te

- Baklisto mibale Anania ná Safira bakosaki.
“ .Petelo alobaki na ye ete, ‘Ndenge nini okokaki kondima komeka Molimo ya Nkolo? Kotala! Makolo ya bato oyo bakundaki mobali na yo ezali na ekuke, mpe bakomema yo mpe libanda.’” (Misala 5:9 NM)
- Moklisto moko azalaki na lokoso na mposa ya kosomba nguya.
“Petelo ayanolaki ete: ‘Tiká ete mbongo na yo ekufa elongo na yo, mpo okanisaki ete okoki kosomba likabo ya Nzambe na mbongo!’” (Misala 8:20-21)
- Misionere moko alingaki mokili mpe atikaki mosala na ye.
“Dema, lokola alingaki mokili oyo, asundoli ngai mpe akei na Tesalonika.” (2 Timote 4:10 NM)
- Mangomba mobimba ezalaki koyengayenga mosika na Nzambe.
 - a. Efese - Otiki bolingo na yo ya liboso – Yambola pe sala makambo oyo osalaki na ebandeli
 - b. Pergame -Ozali na bato oyo basimbaka mateya ya Balaam¹ na ba Nicolations 2 - Bobongola motema
 - c. Laodicée - Ozali molunge te mpe malili te. - Nazali pene ya kobwakela yo nsoi na monoko na ngai

- d. Sardis - Oza na réputation ya kozala na bomoyi mais okufi -Lamuka! Lendisá oyo etikali mpe elingi kokufa
- e. Thyatira - Tolérer ba professeurs oyo mateya na bango ememaka ba chrétiens na ba immoralités sexuelles -Soki babongoli motema te bakozala na pasi makasi

Tikala Sembo

Na bandimi ya boklisto, baoyo bazwi kondima ya motuya lokola biso na nzela ya boyengebene ya Nzambe mpe Mobikisi na biso Yesu Klisto.

“Ngolu mpe kimia ebakisama epai na bino na boyebi ya Nzambe mpe ya Yesu Nkolo na biso, lokola nguya na Ye ya bonzambe epesi biso biloko nyonso oyoetali yango na bomoi mpe na bonzambe, na nzela ya boyebi ya Ye oyo abengaki biso na nkembo mpe na bolamu, . na yango epesameli biso bilaka minene mpenza mpe ya motuya, ete na nzela ya yango bokoka kosangana na bozali ya bonzambe, bokimaki bobebisi*elingi kolobana* mokili na nzela ya mposa ya nzoto.

“Kasi lisusu, mpo na ntina oyo mpenza, bópesa molende nyonso, bóbakisa na kondima na bino bizaleli malamumu, na boyebi malamumu, na boyebi komipekisa, na komipekisa koyika mpiko, na koyika mpiko bonzambe, . na boboto ya Nzambe boboto ya bondeko, mpe na boboto ya bondeko bolingo. Mpo soki makambo yango ezali ya bino mpe etondi, .okozala azala ebota te to oyo abotaka mbuma te na boyebi ya Nkolo na biso Yesu Klisto. Mpo moto oyo azangi makambo oyo azali komona mosika, ata mpe kokufa miso, mpe abosani ete apetolamaki na masumu na ye ya kala.

“ .Yango wana, bandeko, bozala na molende mingi koleka mpo na kosala ete libiangi mpe boponi na bino ezala ya solo, mpo soko bosali makambo maye, bokobeta libaku ata moke te; mpo boye ekopesa bino ebele ya bokoti na Bokonzi ya seko ya Nkolo mpe Mobikisi na biso Yesu Klisto.” (2 Petelo 1:1-11 NKJV)

“Basakoli ya lokuta bazalaki kati na basaleli ya Nzambena ntango ya kala, lokola bateyi ya lokuta bakozala kati na bino. Bakomema na kobombana mateya na bango moko ya kobebisa (ba hérésies)]. Bakowangana Nkolo, oyo asombi bango, mpe bakomimemela libebi ya mbangu. Bato mingi (ba chrétiens) bakolanda bango na bonsomi na bango ya kosangisa nzoto (banzela ya kobebisa, .licentiousness, banzela ya soni) mpe ekosala ete basusu bátyola nzela ya solo. Na lokoso na bango, bakosalela maloba ya malamumu mpo na kosalela yo.” (2 Petelo 2:1-3 GWT)

“Bateyi wana ya lokuta bazali na mpiko mpe na lolendo (lokresumptuous, oyo alingi ye moko, oyo azali na mpiko). Bazali kobanga kofinga teYa Nkolo nkembo.” (2 Petelo 2:10 GWT)

"Bato bakoki koyeba Nkolo mpe Mobikisi na biso Yesu Klisto mpe kokima bosoto (bosoto) ya mokili.Kasi soki bamikotisi lisusu na bosoto oyo mpe bamipesi na yango, bazali mabe koleka ndenge bazalaki liboso.Elingaki kozala malamumpe na bango soki bayeba ata moke te lolenge ya bomoi oyo Nzambe andimaka koleka koyeba yango mpe kopesa mokongo na bomoi ya bulεε oyo Nzambe ayebisaki bango ete bázala na bomoi." (2 Petelo 2:20-21 GWT)

Na nsima, Bosambisi

“Then namonaki kiti monene ya bokonzi ya pembe mpe Ye oyo afandaki likolo na yango, oyo uta na elongi na ye mabele mpe lola ekimaki mosika. Mpe esika ezwamaki te mpo na bango. Mpe namonaki bakufi, mike mpe minene, batelemi liboso ya Nzambe. mpe mikanda efungwamaki. Mpe buku mosusu efungwamaki, oyo ezaliBuku yangoya Bomoi. Mpe bakufi basambisamaki engebene na misala mya bango, na makambo maye makomamaki o mikanda. ... Mpe moto nyonso oyo azwamaki te ekomami na Buku ya Bomoi abwakama na laki ya moto. Sikawa namonaki lola ya sika mpe mabele ya sika (ya molimo), mpo ete lola ya liboso mpe mabele ya liboso (ya mosuni) elekaki. ... “Tala, tabernakle ya Nzambe.”azalielongo na bato, mpe Ye akofanda elongo na bango, mpe bakozala bato na Ye. Nzambe Ye moko akozala elongo na bangompe kozalaNzambe na bango.” (Emoniseli 20:11-21:3NKJV) .

Nkombo na yo ekozama na “Buku ya Bomoi”?

Mituna

1. Moto akelamaki na elilingi ya Nzambe, Bozali na Ye; yango wana, moto azalaki na lisumu te.
 True
 False
2. Lokola Nzambe atindaki Adama ná Eva bálya mbuma ya Nzete ya Bomoi te, bakelamaki na likoki ya kozwa bikateli.
 True
 False
3. Nzambe abendaki Adama ná Eva bálya mbuma ya nzete oyo epekisamaki
 True
 False
- 4 . Basalaki masumu mpe banyokwamaki na mbuma oyo Nzambe alakaki

True

False

5. Na mikolo ya Noa Nzambe azelaki mbula koleka 100 mpo na koyambola motema na mabe

True

False

Solo ___ Lokuta ___ .

6. Noa ná libota na ye babikisamaki na nzela ya mai oyo ezalaki elilingi ya batisimo na kotosaka mitindo ya Nzambe

True

False

7. Nzambe alakaki moto mosusu ya sembo, Abrahama, ete na nzela ya mokitani na ye, ya bobele moko, bato bakoki koyokana na Ye.

True

False

8. Elaka oyo epesamaki epai ya Abalayama ezongisamaki sika elongo na Yisaka, mpe na nsima epai ya Yakobo, mpe mokitani wana ezalaki Yesu ya Nazarete, Klisto.

True

False

9. Baoyo bazali kotosa nsango malamumu ya Klisto bakomisami basantu na nzela ya mbeka ya bomikabi ya nzoto na Ye.

True

False

10. Yesu alobaki sima ya liwa ya Yoane mobatizi Bokonzi ya Nzambe ezali pene, bongola lolenge na yo ya bomoi (yambola) pe ndima (sala action confirmant croyance na yo) kaka maloba oyo elobami te.

Solo ___ Lokuta ___ .

11. Nsango malamumu ya Klisto ezali Klisto, likabo ya masumu ya kokoka oyo ekoki kolongola lisumu uta na batosi

Solo ___ Lokuta ___ .

12. Nsango malamumu oyo moto azwaki ebikisaka baoyo bandimi Klisto, ata soki na nsima bawanganaki Ye

Solo ___ Lokuta ___ .

13. Nzambe akozongisa mabe na baoyo baboyi kondima mpe kotosa Ye

Solo ___ Lokuta ___ .

14. Mpo na nini bato bazali na mposa ya Nsango Malamu ya Klisto?
- ___ Bango nyonso basali masumu
 - ___ Lifuta ya masumu ezali liwa ya molimo
 - ___ Mbeka ya bomikabi ya Klisto ezali Nsango Elamu
 - ___ Kotosa Nsango Malamu na kobenga Nzambe na nzela ya libatizi mpo na kolimbisa eyokanisaka moto na Nzambe
 - ___ nyonso oyo tolobeli awa na likoló
15. Bayebisaki baklisto bálongola mabe, bokosi, bokosi, zuwa mpe kofinga mpe bákola na lobiko na bango
Solo ___ Lokuta ___ .
16. Bato mpe mangomba mobimba ya bato oyo basundolaka Klisto na kozongáká na bomoi na bango ya kala oyo etondi na masumu bazali naino kobikisama.
Solo ___ Lokuta ___ .
17. “Baklisto” mosusu bateyaka mpe bawanganaka ete Klisto azali Nkolo oyo esali ete bato mingi bábunga nzela
Solo ___ Lokuta ___ .
18. Bato oyo bandimaki nsango malamumu ya Klisto mpe bamikótisaki lisusu na bomoi ya mokili bazali mabe koleka soki bayebaki Klisto ata mokolo moko te.
Solo ___ Lokuta ___ .
19. Tabernakle ya Nzambe ezali na bayengebene mpe Nzambe afandaka elongo na bango lokola Nzambe na bango.
Solo ___ Lokuta ___ .
20. Misala ya moto awa na mabele ekomami na Buku ya Bomoi oyo bakosambisama uta na yango
Solo ___ Lokuta ___ .